

KÖLCSEY FERENC

VÉRMENYEKZŐ

Nyugszik Hasszán sátorában
Rába zúgó partjain,
Jön Olajbég s vad lángjában
Felriasztja hangjain:
„Fel, fel, bajnokok vezére
Csákányba a menyekzőre,
Lesz, kit ott rabszíjra fűzz,
Sok szép legény, sok szép szűz!”

Zsákmány a török bálványa,
Gyorsan felriad Hasszán,
Vállain leng már kaftánja,
Kardja függ már oldalán.
„Fegyvert, fegyvert minden karnak,
Foly ma vére sok magyarnak!”
Így harsogván szavai,
Készülnek bajnokjai.

Bús az éj sötét leplébe,
Zúgva leng a déli szél,
S a török Csákány elébe
Rába habján általkél.
Terhesen mint jégfelhőnek
Vészhozó dörgési jönek:
Pusztulás minden nyomán,
Úgy közelget a pogány.

László nyert a szép Lilának
Idvességet hú kezén,
És szomszédi felszállának
Kedve zajgó ünnepén.
S a billikom kerültében
Minden férfi gyúl szívében;
S víg ének zengésinél
Az ifjúság tánra kél.

Nézi László szívmerülve
Hölgye lángtekintetét,
S kedv, remény közt lelkesülve
Vére kényhullámot vét.
S az könnyű mint esti szellet,
Táncát vőlegénye mellett,
– Szíve olvad, arca ég –
Pártájában lejt még.

Haj de, mint volkán, egyszerre
A sötét éj felpirúl,
S a dühödt szél arra s erre
Szikrát s lángot szór vadúl.
A pogány nép ordítása,
S a rémület bús jajgása,
Egy hanggá keveredvén
Harsog ált a lég öblén.

Elnémúl a palotában
Tánc és élet, kedv és zaj,
Fennakadva dobbantában
Minden könnyű, minden jaj.
Színe halvány minden képnek,
Minden keblet gondok tépnek,
Elszorúlva minden szív,
Küzd és habzik, forr és vív.

Jön most Hasszán s tigris nyája
Vérrel ázott nyomain,
Zúg, mint orkán, lángszablyája,
S száz magyar nyög láncain.
S ah fenndörgő szózatjára
Dúlva ront a palotára
S holttestről holttestre lép
A kegyetlen szolganép.

Öszvejajdul irtózással
Hölgy és nő, s remegve néz;
De sebes meggondolással
Kardon minden férfikéz.
Kél és forr a harc dagálya,
S nem reményt nyújt a vérpálya:
Rablóikkal mindenek
Csak halálért küzdenek.

Halnak ők, s hőslélkeiknek
Szabadság nyújt koszorút,
Hajh de árva hölgyeiknek
Örökségül rablánc jut!
Fájdalomról kínra szállva,
Minden reménytől megválva,
Honnan lelkök nyugtot vár
Egy ohajtás sincsen már.

Líla áll még oltalmában
Lászlójának egyedül;
Harcol ő, de bús harcában
Keble s arca sebesül.
És midőn fogytán vérenek
Érzi gyöngültét kezének,
Még egyszer hölgyére néz,
S új erővel sujt a kéz.

Nézi hulltát sok töröknek,
S ajka habzik, s keble ég,
S ordít Hasszán: „e kölyöknek
Egy halál még nem elég!
Bajnokim! csak ellenébe,
Mártsatok fegyvert szüvébe,
Nyiljon bár seb s folyon vér,
Szép hölgy ott a pályabér!”

Mint a villám vad szózatja
A nemes szüvébe csap,
S testét lelkét álszaggatja,
Borzad ő, s hölgyéhez kap:
„Gyászos a halál hörgése,
Hajh, de a rablánc csörgése,
S törvény, melyet rabló szab,
Líla, Líla gyászosabb!”

„Nyugtat a halál hörgése,
Líla mond, nem félem azt,
Hajh, de a rablánc csörgése,
S rabló törvény megborzaszt.
Szálljanak bár ellenedbe,
Mártsanak fegyvert szüvedbe,
S nyiljon bár seb s folyon vér,
Szép hölgy nem lesz pályabér!” –

Vészi László gyötrelmére
A halálvigasztalást,
S rátolongó ellenére
Készít még egy bús csapást.
Jön Olajbég, s „gyáva féreg” –
Igy zeng ajkain a méreg –
„Száz sebben félhalva már,
Kardod mégis ölni vár?”

Mond, s kezéből nyíl módjára
Vasbuzgánya zúg s röpül,
S ím itt a perc melyet vára
A magyar hős s öszvedül.
És ott fekszik mell-hörögve,
Hölgye látja s könyörögve
Felsohajt az égre még:
„Isten, isten itt a vég!”

S ráborúlva s elroskadva
Lelke zajlik, keble reng;
„Én halok”, mond az lankadva,
„Búcsút ajkam mégsem zeng.
Ó ne rettegd bús pályámat,
Vérhintette nyoszolyámat,
Lélek él, ha vész a szív,
Kardom itt van, mátkád hív!”

Mond s hal; és ím szép hölgyétől
Jaj nem hangzik, könny nem hull,
Áthevülve szellemétől
Kardjához buzogva nyúl.
„Nékem, nékem bús pályádat,
Vérhintette nyoszolyádat,
Lélek él, ha vész a szív,
Mátka, mátkád hozzád vív!”

Vészi kardját; Hasszán látja:
„Jer leányka, mit mivelsz?
Vágyaidnak nem lesz gátja,
Kényt s szerelmet nálam lelsz.
Kard csak a búsult vitéznek,
Téged engesztelve néznek,
Kelvén érzeményei,
A bajnok lángszemei.

Jer velünk a büszke ménen,
Váram gazdag, keblem hó;
Jer s derülj a jobb reményen,
Mely egedre most feljő.
Légy e győzelem pompája,
Szép kertemnek szebb rózsája,
Melynek bíbor kebelén
Böv jutalmat leljek én.”

„Félre rabló!” fájalmában
Így sikolt a hű leány:
„Dúltál éltem forrásában,
S vad kegyelmed még lest hány,
Itt, hol áradván testére
Kedvesem gőzölgő vére,
Melyet ontál ó pogány,
Int, hogy induljak nyomán!

Menj, eredj a büszke ménen,
Várad zsákmány, kebled düh;
Nincs remény; a vérösvényen
Nem kél virág, nem kél fű,
Győzelmedre átok hulljon;
Kerted tüskével virúljon,
S árnyékába hogyha mégy
Kínjutalmat bőven végy!”

Szóla s hallgat, és intézi
Hómellének hű vasát;
A török dobbanva nézi
A hőslyány mozdulatát.
S fut, hogy (melynek vesztét szánja)
Megtartassék szép zsákmánya,
Hajh de késő jötte már,
Líla lelke mennyben jár!

Látja Hasszán s elfagy vére,
Visszaborzad s megfordúl;
Int, s nyomában intésére
Népe zajgással tolúl.
S közte búsúlt érzeménynek
Hátán a nyerítő ménnek,
Vivén átkot s hagyván jajt,
Szigetvárra visszahajt.

1823. ápr.